

KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO BELEC

Belec 6a, HR - 49 254 Belec

OIB: 15029098023

IBAN: HR3223600001102419344

Tel: 098/9952373

www.kud-belec.hr

Email: info@kud-belec.hr

U Belcu 05. svibnja 2015.

SAŽETAK I ZAKLJUČCI PRVOG SASTANKA NA PROJEKTU „GO, GO, NGO!“ ODRŽANOG U OŠ BELEC 10., 11. I 12. TRAVNJA 2015. GODINE

I. SAŽETAK

Od petka 10. travnja do nedjelje 12. travnja u OŠ Belec se održao prvi trodnevni sastanak mladih i donositelja odluka na projektu “Go, go, NGO!”. Otvorena je prva od tri važne teme projekta: podrška udrugama od strane jedinica lokalnih samouprava.

Nakon uvodnog kreativnog upoznavanja sudionika radionica u Belcu i partnerske organizacije iz Rumunjske, prezentirani su rezultati ulazne ankete te su postavljeni, utvrđeni i usvojeni ciljevi koji se žele postići kroz projekt. Polaznici su se upoznali i s programom *Erasmus+* i ključnim aktivnostima i podaktivnostima unutar kojih se mogu prijaviti projektni prijedlozi, osnovnim pravilima *Erasmusa+*, ciljevima programa i slično. Također, sudionici su se upoznali s osnovnim konceptima Europskog građanstva, aktivnog uključenja mladih u društveni život zajednice te pojmom strukturiranog dijaloga. Preko radionica su generirali ideje za bolju implementaciju tih konceptata u našem društvu. S obzirom na prisustvo donositelja odluka, dvije strane mogle su poslušati jednu drugu, shvatiti problematiku iz druge perspektive te kvalitetno zajednički generirati ideje za poboljšanje. Ideja su popisane u nastavku dokumenta.

Nakon tih tema, postepeno se prešlo na glavnu temu prvog sastanka pri čemu su na početku mladi naučili osnove *SWOT* analize te kako ju provesti. Također, naučili su metodu *problem tree* i kako ju provesti u nekoj problemskoj domeni. Obje metode su primijenili na problematiku tema prvog sastanka. Nakon toga, sudionici su se preko *webinara* upoznali sa stanjem po ovoj temi u Županiji Gorj. Potom je uslijedilo generiranje ideja za poboljšanje podrške udrugama od strane jedinica lokalnih samouprava, a sve temeljem rezultata primjene *SWOT* analize i metode *problem tree* na problemskoj domeni te temeljem preporuka i prakse u Gorju. Ovaj dio je bio najteži, ali su i tu generirani kvalitetni prijedlozi koji se nalaze u nastavku dokumenta, a bit će kroz iduće sastanke dodatno evaluirani i izbrušeni za primjenu. Pri tome treba istaknuti da generirane sve generirane ideje (i kod strukturiranog dijaloga i kod podrške udrugama) nisu isključivo financijski zahtjevne. Velik dio njih odnosi se na drugačiji način trošenja novca koji ipak postoji na raspolaganju kako bi sustav potpore udrugama bio pošteniji, a strukturirani dijalog efektivniji.

II. TEME PRVOG SASTANKA

Od tri teme koje se obrađuju na projektu, najvećim dijelom bile su razmatrane prve dvije, a dotakli smo se i treće teme.

1. Podrška NGO-u (udrugama) od strane JLS-a
2. Uključenje mladih u društveni život zajednice motiviranjem za uključenje u udruge (mladih) i savjete mladih
3. Posebna podrška kulturnim udrugama zbog njihove djelatnosti (briga o kulturnoj baštini, identitetu i podrijetlu nekog mjesta) te utjecaja na razvoj dviju za budućnost važnih osobina mladih osoba: kreativnost i socijalne inteligencije

III. SUDIONICI

1. KUD Belec
2. KUD Lobor
3. KUD "Ljudevit Gaj" Mače
4. KUD "Kaj" Zlatar Bistrica
5. KUD Konjščina
6. Grad Zlatar
7. Općina Lobor
8. Općina Mače
9. Općina Zlatar Bistrica
10. Općina Konjščina
11. Muzej županije Gorj, Alexandru Stefulescu

Radionicama je ukupno prisustvovalo 48 sudionika te tri osobe zadužene za pomoć oko organizacije sastanka.

IV. ZAKLJUČCI

U nastavku su pobrojani zaključci koji predstavljaju prijedloge za primjenu u smislu ostvarenja ciljeva projekta. Zaključke smo podijelili na one koji se odnose na:

1. Poboljšanje situacije oko pitanja strukturiranog dijaloga i aktivnog uključenja mladih u dijalog i društveni život zajednice
2. Podrška NGO sektoru (udruge) od strane JLS-a (gradova, općina i županija)

Prijedlozi za poboljšanje strukturiranog dijaloga i aktivnog uključenja mladih u društveni život zajednice:

1. **Organizacija tribina i rasprava na temu funkcioniranja JLS-a te problema s kojima se oni suočavaju u svojem radu.** To bi pomoglo aktivnoj transparentnosti JLS-a i rezultiralo boljim ishodom od postojeće uglavnom pasivne transparentnosti. Čelnici JLS-a se trebaju prisjetiti kako su skloni organizirati slične događaje prilikom predstavljanja svojih planova neposredno prije izbora te u tom duhu nastaviti s takvim događajima. Osim povećane transparentnosti, moguće je očekivati, nakon što ovo sazrije u praksi, i pomoć (mladih) stručnjaka u rješavanju problema s kojima se JLS suočava što će doprinijeti

kvalitetnijim rješenjima. Ispočetka se može očekivati vrlo mali interes od strane javnosti za ovakve aktivnosti, no na tome treba ustrajati.

2. **Komuniciranje s građanima preko službenih profila na društvenim mrežama (Facebook i Twitter).** Angažirati mlade osobe, polaznike stručnih osposobljavanja za rad na ovoj aktivnosti. Na ovaj način je moguće organizirati i ankete i prikupiti mišljenja o aktualnim problemima.
3. **Snimanje sjednica gradskih i općinskih vijeća.** S obzirom da na projektu sudjeluje 5 JLS-a, mogle bi udruživanjem oko nabave potrebne opreme i softvera pojedinačno značajno smanjiti trošak investicije, a rezultati ove aktivnosti su vrlo očiti.
4. **Dogovoriti s medijima, kao što je Radio Zlatar, koji ima redovite emisije o radu gradskih i općinskih uprava (Aktualnosti utorkom) da se takve emisiju snime i postave na neki kanal (npr. YouTube).** Uz vrlo male troškove (pomoć Radiju u implementaciji ideje), može se postići dodatna razina transparentnosti rada gradskih i općinskih uprava.
5. **Napraviti analizu rada vijećnika.** Evidentirati prisustvo vijećnika, broj javljanja, broj iznesenih prijedloga i slično.
6. **Pratiti aktivnosti za mlade na razini Županije i preispitati efekte tih aktivnosti u našim JLS-ima.** Npr. Županija sufinancira provedbu *Županijskog programa djelovanja za mlade* svake godine te *Centar za mlade* s preko 100 000 kn. Koji su efekti provedbe tih programa u našim JLS-ima? Čelnici JLS-a trebaju motivirati provoditelje da aktivnosti provode više decentralizirano. (op.a. Na radionicama, od svih prisutnih sudionika i čelnika JLS-a nitko nije znao da tako nešto uopće postoji.)
7. **Uvesti Dan otvorenih vrata JLS-a.** Po uzoru na razne javne institucije i tijela otvoriti vrata javnosti, pokazati poslovne procese JLS-a i što se u JLS-ima sve radi.
8. **Posjeta JLS-a srednjim i osnovnim školama.** Posjeta bi bila realizirana kroz prezentaciju rada JLS-a, a cilj je motiviranje mladih od najranijih dobi za uključenje u društveni život zajednice. Implementaciju ove ideje treba tražiti u dogovoru s razrednicima pojedinih razreda koji bi ustupili vrijeme za ovakve aktivnosti na satovima razredne zajednice.
9. **Osnovati savjete mlade** što je zakonska obaveza svih JLS-a. (Ovo ćemo detaljnije razrađivati na sastanku M4.)
10. **Utjecati na nadležne institucije o promjeni Zakona o savjetima mladih** u smislu da predstavnike savjeta biraju mladi, a ne članovi vijeća koji nerijetko ne poznaju kandidate, nemaju pojma što je savjet mladih te biraju i odlučuju po političkim (stranačkim) preferencijama i naredbama „odozgo“.
11. **Biranje dječjih načelnika/gradonačelnika.**
12. **U kriterije za dobivanje stipendija uvesti i kriterij aktivnosti u društvenoj zajednici.**
13. **Promovirati društvene projekte koji imaju neravnopravan status u društvu (u odnosu na neke investicijske projekte).**

Prijedlozi za poboljšanje podrške NGO sektoru (udruge) od strane JLS-a:

1. U rad vijeća uključiti predstavnike udruga.
2. Utjecati na KZZ da se veći dio ukupnih sredstava namijenjen udrugama dodjeljuje preko Natječaja za udruge, a manji posebnim odlukama. Sada je situacija da se oko 500 000 kn dodjeljuje preko natječaja, a gotovo 4 puta više posebnima

odlukama o dodjeli županijskih potpora. **Također, treba tražiti efekte provedbi programa koji su sufinancirani posebnim odlukama KZZ u našim JLS-ima.** Npr. na koji način se na umirovljenike iz naših JLS-a reflektira činjenica da je KZZ pomogla Maticu umirovljenika KZZ s 360 000 kn (o.g.), ili na naše sportaše reflektira činjenica da je KZZ pomogla Zajednicu sportova KZZ s čak 840 000 kn (o.g.). Vrlo često, odjeci rada tih udruga na razini županije ne dopru na lokalnu razinu, a istovremeno se lokalnim udrugama (istog tipa) onemogućava prijava na Natječaj za udruge pod argumentacijom da su već financirani. Potrebno je ukazivati na potrebu jače diseminacije rezultata rada takvih udruga (na razini županije) kako bi se društvo upoznao s aktivnostima rada i predložilo eventualne izmjene te kako bi izbjegli ponekad negativne konotacije koje dolaze iz neznanja. S druge strane, treba evaluirati postojanje i kvalitetu efekata rada tih udruga i vidjeti da li se može postaviti neki bolji model.

- 3. Za udruge koje se po sili zakona sufinanciraju iz gradskih/općinskih proračuna uvesti obavezno sudjelovanje predstavnika JLS-a na svim sjednicama upravnih odbora tih udruga.** Slično se može odrediti i za udruge koje dobivaju sredstva iz JLS koja premašuju određenu granicu, npr. 30 000 kn. (Ovaj prijedlog rezultat je identificiranog problema donositelja odluka i predstavnika udruga jer uvijek nije potpuno jasno na koji način se (tako veliki) novac troši. Taj prijedlog ne znači da je aktualni stav sudionika projekta da se novac troši nekorektno.)
- 4. Uvesti Dan udruga u JLS.** Možda ga povezati s Danom otvorenih vrata JLS-a.
- 5. Pomagati udrugama kroz iznajmljivanje prostora za rad udruga.**
- 6. Organizirati radionice o financiranju udruga (domaći i EU natječaji), vođenju računovodstva udruga, zakonskim promjenama kada one nastanu i slično te odrediti da prisustvovanje tim radionicama uvjetuje dobivanje sredstva na natječajima.** Vidjeti da li se može to organizirati na razini 5 JLS-a kako bi troškovi edukatora bili podijeljeni.
- 7. Raspisivanje natječaja za programe rada udruga (ili projekte):**
 - a. Radi nepostojanja ciljeva i prioriteta JLS-a u financiranju aktivnosti udruga** JLS trebaju definirati područja koja su im važna za razvoj JLS kako bi time sugerirali udrugama oko kakvih/kojih aktivnosti da razvijaju svoje projekte, kako bi te aktivnosti bile na korist i udrugama i JLS-ima. Popis i rang prioriternih područja trebalo bi odrediti širom javnom raspravom.
 - b. Obavezno prilaganje prošlogodišnjeg financijskog izvješća te programa rada udruge i aktivnosti projekta koji se žele financirati sredstvima dobivenim na natječajem.**
 - c. Određivanje ukupnog godišnjeg fonda (iznosa) za civilno društvo u proračunskoj godini.** Slijedom toga, određivanje godišnjih iznosa za svaki od raspisanih prioriternih područja iz točke a, i to kroz argumentiranu diskusiju s udrugama (s obzirom na dosadašnju neravnomjernu raspodjelu novca po udrugama različitih tipova). Ne smije se desiti da jedno područje dobije više novaca nego sva ostala zajedno.
 - d. Izbjegavanje *ad-hoc* odluke donositelja odluka o dodjeli pomoći i sredstava udrugama prema individualnim posjetama predstavnika udruga jer to povećava netransparentnost dodjele sredstava.** Promovirati važnost godišnjeg planiranja sredstava kako bi se izbjeglo da se neka udruga sjeti da šalje zamolbu za sredstva nakon što je natječaj završen.

- e. **Obavezna evaluacija realizacije projekta/programa po završetku projekta/programa (završno izvješće) temeljem kojeg se kreira *portfolio* (profil) udruge što je bitno za iduću rundu natječaja.**
- f. **Obavezno sudjelovanje financiranih udruga na nekom od važnih događaja za JLS.** Također, tokom godine udruga bi u sklopu programa/projekta trebala organizirati minimalno jedan događaj, manifestaciju ili neku drugu aktivnost usmjerenu diseminaciji svojeg rada. Također, udruga treba osigurati medijsku vidljivost programa/projekta.
- g. **Sudjelovanje predstavnika JLS-a na godišnjim skupštinama udruga koje se financiraju iz sredstava JLS.** To se može riješiti kroz tekst odluke o dodjeli sredstava. Također, izvještaji o potrošnji novaca koji su došli iz JLS trebaju se objaviti na webu udruge (što proizlazi i iz novog Zakona o udrugama).
- h. **Obavezno postojanje sustava članarina u svim udrugama koje apliciraju za sredstva.** Postoje udruge koje nemaju sustav članarina te ne skupljaju članarinu, dok postoje udruge koje imaju sustav članarina. Smatramo da bi svaka udruga trebala imati sustav članarina jer osim što udruga svojim radom doprinosi društvenoj zajednici, članovi udruge doprinose ostvarenju i nekih vlastitih ciljeva i nije korektno očekivati da se svi troškovi namiruju od trećih strana, pogotovo samo od JLS-a. Također, podržavamo i stav da se ukinu članarine za sve udruge, tj. da se na taj način udruge izjednače, no financijske mogućnosti JLS-a nisu tolike da mogu namiriti sve troškove svih udruga.
- i. **Dodatni bodovi na natječaju za projekte/programe u kojima sudjeluju mlade osobe.**
- j. **Dodatni bodovi na natječaju za projekte/programe u kojima sudjeluju sudionici s velikom dobnom razlikom (spajanje generacija).**
- k. **Prednost pri financiranju imaju projekti/programi dviju ili više udruga.** (Motiviranje udruživanja udruga, demotiviranje soliranja.)
- l. **Prednost pri financiranju imaju udruge koje su ostvarile projekte na razini županije, države i EU kao i one koje su na iste aplicirale.** Potrebno je priložiti dokaz o slanju projekta na te instance. I sami pokušaji se vrednuju.
- m. **Kriteriji za dodjelu sredstava trebaju biti i:**
 - i. broj članova, tj. sudionika programa/projekta,
 - ii. projekti koji razvijaju turističku ponudu mjesta (autohtoni proizvodi, obnovljeni običaji, razvoj identiteta mjesta, razvoj novih sadržaja i atrakcija),
 - iii. projekti koji razvijaju kulturu i rekreativni sport, humanitarni i volonterski rad, zaštitu okoliša te inkluziju ugroženih skupina u društvo,
 - iv. međunarodni karakter projekta,
 - v. projekti udruga koje su bile promovirane u medijima.
- n. **Implementirati sustav kontrola u praćenju toka provedbe projekta.**

Nabrojane aktivnosti zahtijevaju mnogo truda i vremena da se implementiraju (neke više, neke manje). U tom kontekstu kao ideju/prijedlog koji bi išao u smjeru poboljšanja obje teme je: **Formiranje posebne jedinice na gradu/općini koja će se baviti mladima, udrugama te provedbom strukturiranog dijaloga u praksi.** Ta posebna jedinica mogla bi se organizirati kao zapošljavanje jedne stručne osobe na svih 5 JLS-a, a da se dodatno u svakoj JLS zaposli i osoba na stručno osposobljavanje kako bi troškovi za JLS bili minimalni. Ova jedinica mogla bi

organizirati i raditi prethodno opisane poslove. Prijedlog je da se po završetku 5. sastanka (u listopadu) krene u tzv. *pilot* projekt koji će realizirati ovu stavku pa da se kroz godinu dana prati uspješnost ovog pothvata te potom zaključi o nastavku/prestanku pilot projekta.

Napomene:

- Popis prijedloga nije fiksiran, već će on biti dopunjen, dodatno evaluiran i modificiran u narednim sastancima na projektu.
- Očekujemo da ćemo u sklopu idućeg sastanka moći u zajedničkoj raspravi uz prisustvo svih čelnika JLS-a adekvatnije predstaviti sve prijedloge i iznijeti argumentaciju zašto smatramo da nam njihova implementacija treba, tj. da će njihova implementacija poboljšati situaciju u društvu.

V. ISKUSTVA I PREPORUKE MEĐUNARODNIH PARTNERA NA PROJEKTU O TEMAMA PROJEKTA

U županiji i državi partnerske organizacije (Rumunjska) drugačije su koncipirane neke od djelatnosti koje su u Hrvatskoj realizirane kroz udruge. U Rumunjskoj su neke od aktivnosti koje se u Hrvatskoj realiziraju kroz udruge, organizirane kroz javna tijela. Npr. udruge tipa KUD-ova uopće ne postoje, no u svakoj JLS postoji javno tijelo koje se bave istim djelatnostima kojima se kod nas bave KUD-ovi. To uvelike olakšava razvoj takvih sadržaja jer te aktivnosti nisu izložene riziku slabog financiranja, dostupnosti slobodnog vremena koje na raspolaganju imaju voditelji takvih udruga budući da u tim javnim tijelima djeluju zaposlene osobe koje koordiniraju raspored probi i nastupa izvođača (neprofesionalnih plesača), a sredstva za voditelje, odjeću, promociju i ostalo su osigurana.

- **ZAŠTO?** Kulturni identitet nekog mjesta je najveća vrijednost koju mjesto ima, to je ono što mjesto razlikuje od drugih mjesta; nositelj turističke ponude.

U slučaju partnerske organizacije, kulturna djelatnost je jedna od najvažnijih djelatnosti kojom se bavi civilno društvo te najvažniji prioritet kojeg nisu htjeli prepustiti *rizicima* s kojima se suočavaju udruge civilnog društva.

Nerealno je očekivati implementaciju ovakvog rješenja u našoj sredini, ali možda bi trebali više pažnje, sredstava i podrške usmjeravati upravo na kulturne udruge. Kad se izgubi kultura nekog mjesta, ona se ne može povratiti, za razliku od djelatnosti u koje spadaju rekreacija, sport, stručne udruge i slično.

Za udruge u Županiji Gorj bili su organizirani natječaji za udruge. Prije raspisivanja natječaja bile su definirane strateške teme projekata, tj. prioritetna područja za razvoj županije (popis označava i rang važnosti područja):

1. Edukativni projekti svih dobnih skupina
2. Kulturni projekti
3. Zdravlje
4. Okoliš

Posebno se gleda:

- Utjecaj projekta na zajednicu, ne samo članove NGO-a,
- Uključenost mladih ljudi.

Projekti se odobravaju temeljem toga u kojoj mjeri odgovaraju postavljenim strateškim ciljevima (prioritetima) razvoja županije. Obavezno je partnerstvo u projektu, a sufinancira se postotak vrijednosti projekta prema prioritetu u kojem je prijavljena tema projekta. Jedna udruga može prijaviti najviše jedan projekt u godini, a 1100 € je maksimalna vrijednost projekta.

S obzirom da se dio aktivnosti koji je u Hrvatskoj realiziran kroz NGO, realizira kroz javna tijela u Rumunjskoj, nije oportuno model financiranja NGO-a iz Rumunjske u potpunosti preslikati za naše prilike. Ipak, neki dijelovi mogu biti primijenjeni, a savjet je partnerske organizacije da JLS-i svakako definiraju prioritetna područja po pitanju NGO-a. One su smjernice udrugama kako da svoje redovne aktivnosti implementiraju u praksi, a ujedno dobar koncept JLS-ima za evaluaciju programa/projekata. Preporuke partnerske organizacije ugrađene su u prijedloge prikazane u prethodnoj točki.

VI. ŠTO DALJE?

Popisane prijedloge je potrebno zajednički prokomentirati, dodatno evaluirati i raspraviti. To se planira prvog dana sastanka M2 na projektu. Drugi sastanak na projektu zakazan je za 19. – 21. lipnja. Osim toga, razmotrit će se i drugi načini boljeg iskorištenja novca JLS-a, a mladi će pokušati analizirati godišnje proračune svojih JLS-a te sastaviti pitanja oko pojašnjenja stavki unutar njega. Cilj te aktivnosti je upoznavanje mladih sa strukturom proračuna kako bi razumjeli složenost i potrebe koje se moraju namiriti iz gradskih sredstava.

Tko hoće, naći će načina, a tko neće, naći će izliku!